

Βιοκαύσιμα : «Χρυσή ευκαιρία», αποδιοπομπαίος τράγος ή προοπτική με μέλλον;

Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), και από αυτές ίσως περισσότερο η Βιομάζα και τα Βιοκαύσιμα, είναι της μόδας! Και είναι της μόδας, γιατί, σε δύσκολους καιρούς, μας κάνουν να ελπίζουμε!

Λιάνα Γούτα
Χημικός Μηχανικός- Στέλεχος ΕΛΠΕ ΑΕ

Δύσκολοι καιροί, γιατί με την είσοδο του νέου χρόνου τα «εκατοστήσαμε»! Η τιμή του πετρελαίου έπιασε για πρώτη φορά το ρεκόρ των 100\$/βαρέλι, προκαλώντας πονοκεφάλους σε πρωθυπουργούς, οικονομικά επιτελεία αλλά και στον κάθε οικιακό καταναλωτή!

Δύσκολοι καιροί, γιατί πριν από τα Χριστούγεννα, όλη η παγκόσμια κοινότητα αγωνιούσε με όσα φοβερά και τρομερά διαπιστώνονταν για το περιβάλλον και τις κλιματικές αλλαγές από τους ειδικούς και τους επιστήμονες στη Σύνοδο του Μπαλί.

Η Ενέργεια και η σχέση της με το Περιβάλλον βρίσκεται στο επίκεντρο των παγκόσμιων συζητήσεων και το τελευταίο ρεκόρ τιμής του αργού δε κάνει τίποτα άλλο παρά να καταδεικνύει την επείγουσα ανάγκη για άμεσες δράσεις.

Ο πλανήτης λοιπόν αγωνιά διαπιστώνοντας ότι βάσισε όλη την ανάπτυξη του τελευταίου αιώνα στα ορυκτά καύσιμα, και σήμερα η παγκόσμια παραγωγή ενέργειας εξαρτάται από αυτά σε ποσοστό 80%. Κάθε αυξομείωση των αποθεμάτων ή της τιμής για λόγους παραγωγής, ή γεωπολιτικής αστάθειας ή μεγάλων φυσικών καταστροφών ή ακόμα-ακόμα και λόγω χρηματιστηριακών ή άλλων καιροσκοπικών παιχνιδιών-, διαταράσσει όλη την παγκόσμια οικονομία. Κι όσο για τα επόμενα χρόνια, η ανάγκη για ενέρ-

γεια θα αυξάνεται συνεχώς, έως και 50% μέχρι το 2030, σε σχέση με το 2005!

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) αγωνιά κι αυτή με τη σειρά της γιατί, επιπλέον των παραπάνω, είναι και ο μεγαλύτερος εισαγωγέας πετρελαίου και φυσικού αερίου παγκοσμίως. Εισάγει το 82% του πετρελαίου και το 57% του φυσικού αερίου της από τρίτες χώρες. Και η πρόβλεψη μάλιστα για τα επόμενα 25 χρόνια είναι τα νούμερα αυτά να φτάσουν στο 93% για το πετρέλαιο και στο 84% για το φυσικό αέριο. Εξαρτάται ενεργειακά από τις εισαγωγές κατά 50%, ενώ ο φόβος της είναι ότι, με τη συνεχή αύξηση των αναγκών και της ζήτησης, ως το 2030, η εξάρτηση αυτή θα αγγίξει το 70-80%, αν δεν ληφθούν δραστικά μέτρα.

Τα νούμερα αυτά σε συνδυασμό με τις συνεχώς και πιο δυσοίωνες διαπιστώσεις και προβλέψεις για την πορεία των κλιματικών αλλαγών, καθιστούν την μετάβαση σε ένα νέο ενεργειακό μίγμα, άκρως επείγουσα και επιτακτική. Στον διπλό αυτό χαρακτήρα του προβλήματος «ενεργειακή εξάρτηση-περιβαλλοντική επιβάρυνση», οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας είναι ένα από τα σημαντικότερα όπλα στη φαρέτρα της παγκόσμιας οικονομίας και της Ευρώπης.

Να λοιπόν γιατί ο ήλιος, το νερό, η θάλασσα, η θερμότητα του εδάφους, η βιομάζα και τα βιο-

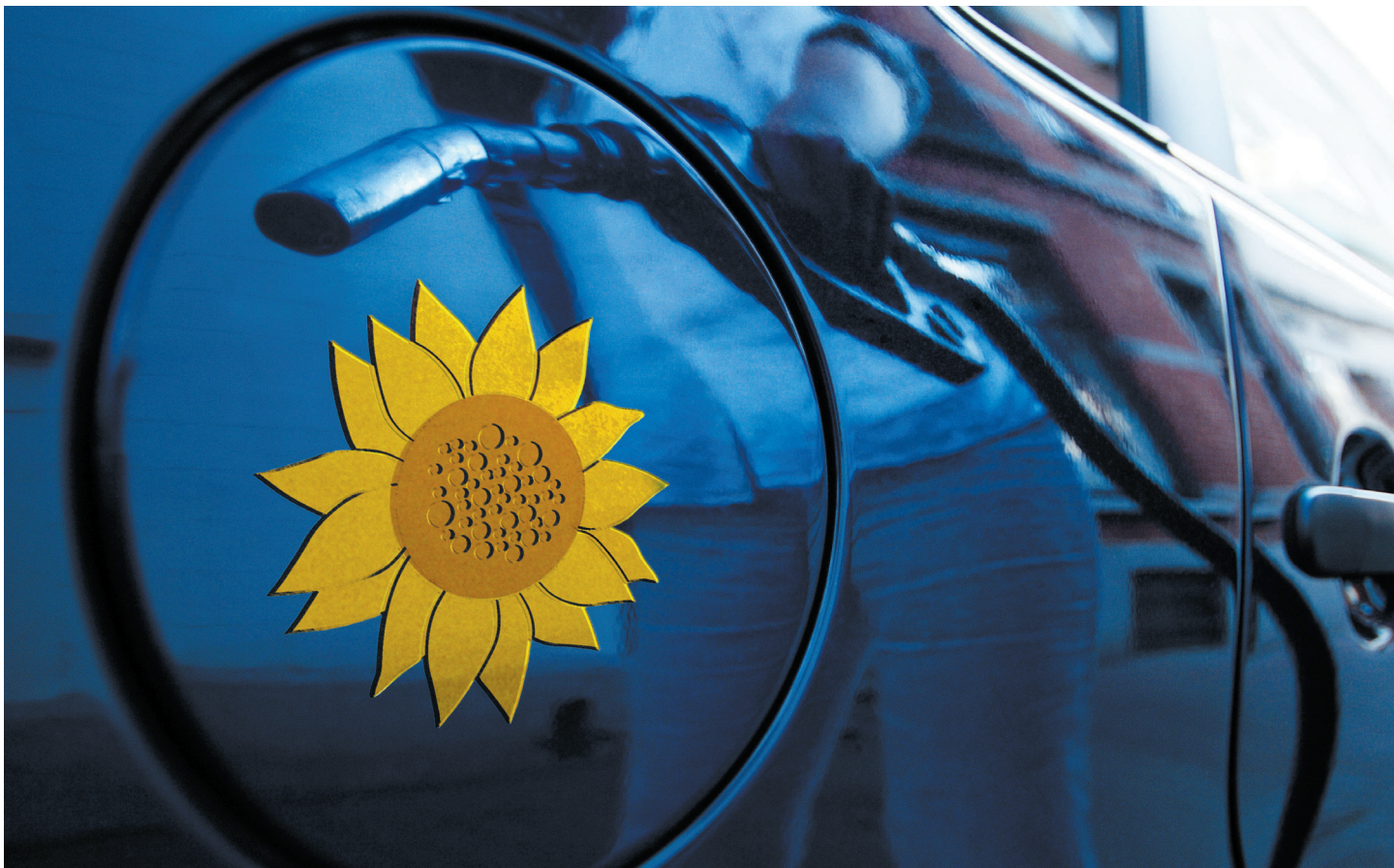
καύσιμα έχουν γίνει πραγματικά της μόδας! Η βιομάζα μάλιστα κατέχει τη μερίδα του λέοντος (66%) στην ενέργεια από ΑΠΕ που παράγεται στην ΕΕ, αλλά δυστυχώς, μερίδα του λέοντος σε ένα πολύ μικρό κομμάτι, στο κομμάτι που αντιστοιχεί στις ΑΠΕ και που είναι μόλις το 6,38% της συνολικής ενεργειακής πίτας της ΕΕ (2005).

Είμαστε λοιπόν στο ξεκίνημα, αλλά η ΕΕ αναπροσαρμόζει τους στόχους της διαρκώς προς τα πάνω και μάλιστα οι Αρχηγοί των Κρατών Μελών, πέραν την Άνοιξη αποφάσισαν να αφήσουν τους δισταγμούς και να προχωρήσουν ένα βήμα παραπάνω περνώντας από εθελοντικούς στόχους σε δεσμευτικούς. Ως το 2020 πρέπει να δεσμευτούμε ότι το 20% της ενέργειας θα το παράγουμε από Ανανεώσιμες Πηγές κι ότι το 10% των καυσίμων μεταφοράς θα είναι βιοκαύσιμα.

Στην αντίπερα όχθη του Ατλαντικού, στον τομέα των βιοκαυσίμων, έχουν προχωρήσει πολύ σε σχέση με την Ευρώπη. Η Βραζιλία ήδη από την πρώτη πετρελαική κρίση του '74 έθεσε στόχους και προχώρησε στην παραγωγή βιοαιθανόλης. Σήμερα είναι η μεγαλύτερη παραγωγός και εξαγωγέας βιοαιθανόλης και ακολουθούν οι

ΗΠΑ. Η ανάπτυξη αυτή δεν έγινε πάντα με τον καλύτερο τρόπο, αφού μεγάλες εκτάσεις τροπικών δασών αποψιλώθηκαν για να δώσουν τη θέση τους σε πιο προσοδοφόρες ενεργειακές καλλιέργειες. Ή από την άλλη μεριά, οι ενεργειακές αυτές καλλιέργειες έφτασαν να ανταγωνίζονται τις καλλιέργειες για τροφή, δημιουργώντας ήδη σοβαρά προβλήματα ανόδου τιμών σε τρόφιμα και δημιουργώντας απειλές για έλλειψη τροφής ειδικά στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Κι έτσι ξαφνικά, από εκεί που όλοι έβλεπαν τα βιοκαύσιμα ως την χρυσή ευκαιρία του μέλλοντος, όλοι άρχισαν να τα... πυροβολούν. Μα δεν είναι κανόνας πως ό,τι γίνεται αλόγιστα και υπερβολικά και χωρίς σχεδιασμό μπορεί να δημιουργήσει αρνητικές παρενέργειες. Αυτό συνέβη σε μερικές περιπτώσεις ή κινδυνεύει να συμβεί ακόμα περισσότερο με τα βιοκαύσιμα. Ωστόσο αν δει κανείς προσεκτικά τα Ευρωπαϊκά κείμενα, θα δει ότι όλες αυτές οι κραυγές για το πόσο φιλικό προς το περιβάλλον είναι τελικά τα βιοκαύσιμα, ίσως δεν πρέπει να προκαλούν τόσο μεγάλη αγωνία. Στην «Στρατηγική για τα βιοκαύσιμα» και στο «Όραμα της ΕΕ για

τη βιομάζα», η Κομισιόν και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εντοπίζουν τις δυνατότητες του τομέα αλλά και τα πιθανά προβλήματα που μπορούν να προκύψουν. Και προτείνουν λύσεις...

Πχ., αναγνωρίζεται ότι

- οι ενεργειακές καλλιέργειες δε πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να οδηγούν σε καταστροφή των τροπικών δασών, της βιοποικιλότητας, των εδαφών, των νερών, γι αυτό και η ΕΕ προτείνει πιστοποιητικό αειφορίας όχι μόνο για τις δικές της καλλιέργειες και βιοκαύσιμα αλλά και για όλα τα εισαγόμενα,
- οι καλλιέργειες αυτές δε πρέπει να ανταγωνίζονται την τροφή και να οδηγούν σε ελλείψεις, αλλά αντίθετα, η ΕΕ να βοηθήσει ώστε να λειτουργήσουν αναπτυξιακά για τις αναπτυσσόμενες περιοχές, εκεί όπου υπάρχουν σημαντικές υποκαλλιεργούμενες εκτάσεις,
- το μεγάλο στοίχημα είναι τα βιοκαύσιμα δεύτερης γενιάς. Αυτά είναι μάλιστα που συγκεντρώνουν και όλο το ενδιαφέρον των μεγάλων πετρελαϊκών εταιριών. Οι μεγάλες εταιρίες δεν επενδύουν στα συμβατικά βιοκαύσιμα και έχουν αφήσει σ' αυτά τους μικρούς παραγωγούς, γιατί με τη σημερινή

τεχνολογία δεν είναι οικονομικά βιώσιμα αλλά και δεν υπάρχει περιθώριο συμπίεσης του κόστους. Αντιθέτως όλο το ενδιαφέρον τους, η έρευνα και οι επενδύσεις τους στρέφονται στη νέα τεχνολογία των βιοκαυσίμων δεύτερης γενιάς που αναμένεται να επιφέρουν σημαντική μείωση κόστους αλλά και να δώσουν απαντήσεις στα προβλήματα της πρώτης ύλης όπως ο ανταγωνισμός με τις βρώσιμες καλλιέργειες και η άνοδος τιμών καλλιεργειών και τροφής.

Έτσι η Ευρωπαϊκή Ένωση, με σύνεση και προσοχή, στοιχηματίζει και επενδύει στα βιοκαύσιμα, και βάζει όλο και πιο ψηλούς στόχους σχεδιάζοντας την εξασφάλιση της πρώτης ύλης με όρους περιβαλλοντικής αειφορίας, επεκτείνοντας τα δίκτυα τροφοδοσίας βιοκαυσίμων, υιοθετώντας πρότυπα καυσίμων, υποδεχόμενη νέα κατάλληλα μοντέλα από την αυτοκινητοβιομηχανία που με τη σειρά της σπεύδει να «πίσει» μια νέα αγορά.

Και στην Ελλάδα; Πού βρισκόμαστε;

Αν η ΕΕ βλέπει ως εφιαλτικό σενάριο την άνοδο της ενεργειακής της εξάρτησης σε νούμερα

της τάξης του 70-80% για το 2030, στην Ελλάδα είμαστε ήδη στο 70%. Ενώ από την άλλη, στο μερίδιο των ΑΠΕ είμαστε χαμηλότερα από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο, στο 5,66% [2005].

Για να καταλάβουμε τα «του οίκου μας», ας δούμε 3 παραδείγματα κι ας τα συγκρίνουμε με ό,τι συμβαίνει έξω από τα σύνορά μας.

Παράδειγμα πρώτο: Ο ενημερωμένος πολίτης

Στα μέσα του περασμένου καλοκαιριού, κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ένα αυτοκίνητο που είχε τη δυνατότητα να καίει εκτός από το συμβατικό καύσιμο και βιοαιθανόλη. Η κυκλοφορία του συνοδεύτηκε από ένα σύντομο δελτίο τύπου, στο οποίο όμως η απήχηση όλων των Μέσων Ενημέρωσης, τηλεόρασης, εφημερίδων και περιοδικών, και άρα και του κόσμου, ήταν απρόσμενα μεγάλη και εντυπωσιακή. Οι ερωτήσεις και η συζήτηση κινούνταν στα πολύ βασικά, ξεκινώντας από το πολύ απλό, τι είναι βιοκαύσιμο! Και τι εξωτικό έχει ένα αυτοκίνητο όπως αυτό της βιοαιθανόλης.

Για άλλη μια φορά, φάνηκε έντονα το ότι, ενώ είμαστε μια ευρωπαϊκή χώρα, δεν είμαστε αρκετά ενημερωμένοι για όσα συμβαίνουν έξω από τα σύνορά μας και έξω από την καθημερινή «τηλεοπτική» πραγματικότητα των παραθύρων, ή έστω, γνωρίζουμε πολύ λιγότερα από άλλους ευρωπαίους συμπολίτες μας για θέματα που γι αυτούς αποτελούν ήδη καθημερινότητα. Τα αυτοκίνητα βιοαιθανόλης είναι εδώ και καιρό μια πραγματικότητα για τους Σουηδούς, τους Γάλλους, τους Άγγλους, τους Δανούς, πολύ περισσότερο για τους Βραζιλιάνους και τους Αμερικανούς. Για μας, φαντάζει είδος εξωτικό κι αποτελεί είδηση η κυκλοφορία του πρώτου τέτοιου αυτοκινήτου! Αυτό που μάλιστα έχει ακόμα μεγαλύτερο ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι η ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία, με πρώτη τη σουηδική, κινήθηκε προς αυτή την κατεύθυνση, επειδή οι ίδιοι οι Σουηδοί καταναλωτές έσπρωξαν τα πράγματα προς αυτή την κατεύθυνση. Όταν ξεκίνησαν να εισάγονται στη χώρα τους τα πρώτα αυτοκίνητα βιοαιθανόλης από τις Ηνωμένες Πολιτείες, με τη νέα τεχνολογία "flexi fuel" ή αλλιώς «τεχνολογία διπλού καυσίμου» (βενζίνης ή/και βιοαιθανόλης), δημιουργήθηκε μεγάλη λίστα αναμονής. Διαπιστώνοντας λοιπόν η Saab και η Volvo αυτό το μεγάλο ενδιαφέρον των καταναλωτών, κινήθηκαν άμεσα, και πρόσφεραν και οι ίδιοι το δικό τους μοντέλο. Η αγοραστική δύναμη του ενημερωμένου και ευαισθητοποιημένου Σουηδού καταναλωτή έφερε άμεσα αποτέλεσμα κάνοντας την αγορά να ανταποκριθεί στις επιλογές του. Βεβαίως

αυτή η καταναλωτική ευαισθησία συνοδεύτηκε αντίστοιχα και από μια ισχυρή κρατική υποστήριξη προς αυτή την κατεύθυνση. Μέτρα όπως η αποφορολόγηση για την αγορά τέτοιων αυτοκινήτων ή ακόμα περισσότερο η παροχή δωρεάν θέσεων πάρκινγκ στο κέντρο της Στοκχόλμης για τα αυτοκίνητα αυτά, ενισχύουν και διαδίδουν τέτοιες νέες ιδέες.

Παράδειγμα δεύτερο :

Ο ρόλος τοπικών κοινωνιών

Κι αν το παραπάνω είναι ένα παράδειγμα για το πώς μπορούν να κατευθύνουν την αγορά οι πολίτες-καταναλωτές, το ίδιο καταλυτικός μπορεί να είναι και ο ρόλος των τοπικών κοινωνιών, όταν εργάζονται και προχωρούν με όραμα, σύστημα και προοπτική. Τα παραδείγματα είναι πολλά, αλλά αναφέρω ένα που τα αποτελέσματά του επηρεάζουν μια ευρεία περιοχή, αυτήν της Άνω Αυστρίας. Πριν από περίπου 20 χρόνια, οι τοπικές αρχές αποφάσισαν «να βάλουν τη σημαία» της ανάπτυξης της περιοχής τους στον τομέα της Ενέργειας, στην εξοικονόμηση και στις Ανανεώσιμες Πηγές. Έβαλαν λοιπόν στόχους, θέσπισαν κίνητρα, κινητοποίησαν όλες τις παραγωγικές, εμπορικές και εκπαιδευτικές δυνάμεις της περιοχής και το αποτέλεσμα που πέτυχαν είναι εντυπωσιακό. Βιομάζα για θέρμανση σε οικιακή χρήση, βιομάζα για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε μονάδες συνδυασμού με φυσικό αέριο, φωτοβολταϊκά και χρήση γεωθερμίας εδάφους για θέρμανση και ψύξη, υποδειγματικά βιοκλιματικά κτίρια, βιοκαύσιμα σε όλη τη διακινούμενη ποσότητα του καυσίμου μεταφοράς.

Ο μακροχρόνιος σχεδιασμός της Άνω Αυστρίας, που ακολουθήθηκε σταθερά και με προσήλωση, έφερε ανάπτυξη σε όλη την περιοχή, τόνωσε την αγροτική, δασική, μεταποιητική και εμπορική δραστηριότητα, αύξησε το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, αύξησε τις θέσεις απασχόλησης, έδωσε δυνατότητες για κοινωνική πολιτική, τα πανεπιστήμια της υιοθέτησαν εξειδικευμένα προγράμματα σπουδών ώστε οι επιστήμονες να μπορούν να στηρίξουν αυτήν την αναπτυξιακή προσπάθεια περί την ενέργεια και να μπορούν να απασχοληθούν στον τόπο τους.

Το αποτέλεσμα σήμερα, μετά από 20 περίπου χρόνια, είναι ότι η περιοχή αυτή έχει καταφέρει να παράγει το 30% της ενέργειας που χρειάζεται από Ανανεώσιμες Πηγές, όταν όλη η Ευρωπαϊκή Ένωση βάζει στόχο για το 2020 το 20%. Κι όπως είπαμε, στόχο δεσμευτικό για τα κράτη μέλη (μετά από πολλές συζητήσεις και

Βιογραφικό Σημείωμα

Η Λιάνα Γούτα είναι χημικός μηχανικός. Εργάζεται επί σειρά ετών στα Ελληνικά Πετρέλαια. Διετέλεσε σύμβουλος σε θέματα Βιομηχανίας, Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Είναι

- Μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας
- Μέλος της Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα".
- Μέλος της Ελληνικής Πλατφόρμας Υδρογόνου.

Είναι εκλεγμένο μέλος της αντιπροσωπείας του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας και έχει διατελέσει Γραμματέας και Β' Αντιπρόεδρος του Πανελληνίου Συλλόγου Χημικών Μηχανικών, Γραμματέας του Συνδέσμου Χημικών Βιομηχανίας, καθώς και Πρόεδρος της Μόνιμης Επιτροπής Βιομηχανίας του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος-ΤΚΜ.

Στις πρόσφατες εκλογές ήταν υποψήφια βουλευτής με τη ΝΔ στην Α' Θεσσαλονίκης.

αντιρρήσεις). Κάποιες χώρες θα προσπαθήσουν να ξεφύγουν από τον στόχο, να «πετύχουν» παρατάσεις εφαρμογής των μέτρων, να καθυστερήσουν. Μάλιστα το 20% δε θα είναι ενιαίας εφαρμογής για όλες τις χώρες, αλλά κάθε χώρα θα ορίσει τον δικό της επιμέρους στόχο, ανάλογα με τις δυνατότητες και το σημείο εκκίνησης της, έτσι ώστε το 20% να το πετύχει συνολικά η Ευρωπαϊκή Ένωση. Κάποιες χώρες θα θεωρήσουν επιτυχία να πετύχουν μικρότερο στόχο... Κάποιες άλλες, στα επόμενα αυτά 12 χρόνια θα έχουν ξεφύγει πολύ πιο μπροστά, όταν σήμερα υπάρχουν περιοχές όπως η Άνω Αυστρία, που ήδη έχουν πετύχει το 30%. Το ποιος θα είναι ωφελημένος είναι προφανές...

Παράδειγμα τρίτο :

Το κράτος και ο κεντρικός σχεδιασμός

Σε μια από τις πολλές ημερίδες με θέμα τα βιοκαύσιμα πριν από δυο χρόνια, ένα μέρος της εκδήλωσης ήταν αφιερωμένο στις πρώτες ύλες. Ήταν εντυπωσιακό το ενδιαφέρον και η συμμετοχή χωρών όπως η Ουκρανία, η Βουλγαρία και η Ρουμανία, που έσπευδαν με τις διαλέξεις να παρουσιάσουν μελέτες, νούμερα και στοιχεία για την πρώτη ύλη που μπορούν να παρέχουν σε Έλληνες πελάτες. Γιατί πράγματι τα βιοκαύσιμα μπορούν να τονώσουν σημαντικά την αγροτική τους οικονομία. Αλλά για να γίνει κάτι τέτοιο χρειάζεται μελέτη και κεντρικός σχεδιασμός. Γιατί είναι δύσκολο οι ίδιοι οι αγρότες να μεταπηδήσουν από μια παραδοσιακή καλλιέργεια σε μια νέα ενεργειακή αν δεν έχουν την κατάλληλη ενημέρωση, οργάνωση και υποστήριξη από φορείς και κράτος. Έως τότε, τέτοιος σχεδιασμός για ενεργειακές καλλιέργειες στην Ελλάδα δεν είχε γίνει ακόμα.

Έλλειψη γνώσης, ενημέρωσης και συστηματικού προγραμματισμού λοιπόν στα 3 παραδείγματα. Ίσως σ' αυτό ακριβώς να οφείλεται κι ο επενδυτικός ενθουσιασμός που μέχρι πρόσφατα θεωρούσε τα βιοκαύσιμα ως μια μεγάλη και εύκολη 'χρυσή' ευκαιρία. Γιατί πράγματι, δημιουργήθηκε το θεσμικό πλαίσιο και δημιουργήθηκαν ευνοϊκές επενδυτικές προϋποθέσεις για τη δημιουργία εγκαταστάσεων βιοκαυσίμων. Το αποτέλεσμα μάλιστα ήταν οι επενδυτικές αιτήσεις που κατατέθηκαν να υπερβούν κατά πολύ το στόχο της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια (αιτήσεις για 660.000 τόνους το χρόνο, με στόχο της Ελλάδας για το 2010 τους 148.000 τόνους).

Ενθουσιασμός που όμως ξεφούσκωσε όταν εμφανίσθηκαν τα πρώτα προβλήματα:

Η αποφορολόγηση και η κατανομή ανά παραγωγό είναι προβληματικές και τελικά, οι μετρημένες στα δάχτυλα του ενός χεριού μονάδες που τελικά

κατασκευάσθηκαν, υπολειπονται, αφού το μερίδιο που παίρνουν στην κατανομή είναι μικρότερο της δυναμικότητάς τους.

Η πρώτη ύλη εισάγεται, αφού ως τώρα δεν υπήρξε σχεδιασμός για ενεργειακές καλλιέργειες στην Ελλάδα (αν και στη νέα του θητεία το Υπουργείο δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον για το θέμα και το έχει βάλει ως κύρια προτεραιότητα και αναμένουμε ότι θα προχωρήσει άμεσα σε έναν ολοκληρωμένο και μακρόπνοο σχεδιασμό).

Οι παραγωγοί βιοντίζελ αντιμετωπίζουν προβλήματα από εισαγωγές από τις ΗΠΑ σε πολύ χαμηλή τιμή, λόγω των εκεί μεγάλων κρατικών επιδοτήσεων. Η Ένωση Ευρωπαίων παραγωγών βιοντίζελ (EBB) διαμαρτυρήθηκε στην ΕΕ για αθέμιτο ανταγωνισμό και δήλωσε αποφασισμένη να κινηθεί ακόμα και νομικά, μέσω και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

Μετά τον ενθουσιασμό για το βιοντίζελ, παρόμοιος ενθουσιασμός ανέκυψε για τα φωτοβολταϊκά...

Συμπερασματικά,

είναι προφανές ότι είναι καιρός να δούμε τα πράγματα στη σωστή τους διάσταση, με σύνεση, οργάνωση και προσοχή. Από τη μια, τα περιθώρια για τη χώρα μας στενεύουν ως προς τις ενεργειακές και περιβαλλοντικές μας υποχρεώσεις. Από την άλλη, ποιος θα είχε μεγαλύτερο κίνητρο να πρωτοστατεί εδώ και χρόνια στον τομέα των ΑΠΕ, παρά μια χώρα όπως η Ελλάδα με την τόσο ψηλή ενεργειακή εξάρτηση;

Είναι σίγουρο ότι η βιομάζα και τα βιοκαύσιμα μπορούν να αποτελέσουν ένα ισχυρό όπλο όχι μόνο για την ενεργειακή ανακούφιση και την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και σε ό,τι αφορά την ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία, την πρωτοπορία, την ανάπτυξη.

Είναι αλήθεια ότι χάσαμε πολύτιμο χρόνο, αλλά ας μη συμβιβαστούμε στο να μείνουμε ουραγοί και παρατηρητές. Μπορούμε να συντονισθούμε παίρνοντας ιδέες και παραδείγματα από το τι συμβαίνει έξω από τα σύνορά μας, έχοντας στο νου όμως ότι πλέον, χρειαζόμαστε αγώνα ταχύτητας. Ας ενημερωθούμε, ας σκεφτούμε το δικό μας ενεργειακό και περιβαλλοντικό όραμα ανάπτυξης και ας κινητοποιήσουμε συντονισμένα τις δυνάμεις μας, χωρίς να παρασυρόμαστε από «χρυσές ευκαιρίες» και «φρούδες ελπίδες». Δεν έχουμε πετρελαιοπηγές, αλλά μπορούμε να «φτιάξουμε» ενέργεια από τον άφθονο ήλιο, τον άνεμο, το υπέδαφος, τα χωράφια! Το κίνητρο είναι ισχυρό και για το περιβάλλον και για την τσέπη μας!